

บทที่ 5

สรุปผล การวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าผลกระทบของการจัดระเบียบสังคมด้านสถาน
บันเทิง ต่อเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2545 โดยมีวัตถุประสงค์
สมมติฐาน วิธีดำเนินการ ตลอดจนสรุปผลความหมาย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบด้านการปรับเปลี่ยนทางสังคมหลังจากการจัดระเบียบสังคม
ด้านสถานบันเทิงต่อเยาวชนในสถานศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม ที่ได้ดำเนินมาตั้งแต่
เดือนพฤศจิกายน 2544 – พฤษภาคม 2545
2. เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานที่แตกต่างกันกับผลกระทบทางด้านการปรับเปลี่ยน
ทางสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยทางสังคมวิทยาที่แตกต่างกันกับผลกระทบด้านการ
ปรับเปลี่ยนทางสังคม

สมมติฐานของการวิจัย

1. เยาวชนในสถานศึกษาที่มีข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลต่างกันจะมีการปรับเปลี่ยนทาง
สังคมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เยาวชนในสถานศึกษาที่มีปัจจัยทางสังคมวิทยาต่างกันจะมีการปรับเปลี่ยนทาง
สังคมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เยาวชนในสถานศึกษาอายุ 16-22 ปี ที่
กำลังศึกษาอยู่ตามสถานศึกษาระดับ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษาในเขต
เทศบาลเมืองมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 31,993 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เยาวชนที่อยู่ใน

สถานศึกษาในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม อายุ 16-22 ปี จำนวน 395 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณตามสูตรของ ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane', 1973 อ้างใน ประสิทธิ์ พลศรีพิมพ์, 2542 : 62-66) จากประชากร จำนวน 31,993 คน หลังจากนั้นใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละสถานศึกษาเป็นสัดส่วนกับจำนวนประชากรของแต่ละสถานศึกษานั้น ๆ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1	ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน 25 ข้อ
ตอนที่ 2	ข้อมูลการประเมินปัจจัยทางด้านสังคมวิทยา	จำนวน 25 ข้อ
ตอนที่ 3	ข้อมูลการประเมินปัจจัยทางการปรับเปลี่ยนทางสังคม	จำนวน 20 ข้อ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล at Mahasarakham University

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป โดยใช้ร้อยละและปัจจัยสังคมวิทยาและการปรับเปลี่ยนทางสังคม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD).

3.2 เปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานและปัจจัยสังคมวิทยาที่มี 2 ประเภท โดยใช้การแจกแจงแบบที (t-test)

3.3 เปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานและปัจจัยสังคมวิทยาที่มี 3 ประเภท ขึ้นไป โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและเปรียบเทียบเป็นรายคู่เพื่อดูความแตกต่าง โดยวิธีของ Scheffe¹

4. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการศึกษาค้นคว้าที่สำคัญแยกเป็น 2 ตอน และในแต่ละตอนแยกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

4.1 เปรียบเทียบเยาวชนในสถานศึกษาที่มีข้อมูลทั่วไปกับการปรับเปลี่ยนทางสังคม โดยมีแยกย่อยต่อไปอีก ดังนี้

4.1.1 เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปกับการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยตรง

4.1.2 เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปกับการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อม

4.1.3 เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปกับการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยรวม

4.2 เปรียบเทียบปัจจัยทางสังคมวิทยาของเยาวชนในสถานศึกษากับการปรับเปลี่ยนทางสังคม โดยแยกย่อยต่อไปอีก ดังนี้

4.2.1 เปรียบเทียบปัจจัยทางสังคมวิทยากับการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยตรง

4.2.2 เปรียบเทียบปัจจัยทางสังคมวิทยากับการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อม

4.2.3 เปรียบเทียบปัจจัยทางสังคมวิทยากับการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยรวม

4.1 เปรียบเทียบเยาวชนในสถานศึกษาที่มีข้อมูลทั่วไปกับการปรับเปลี่ยนทางสังคม โดยมีแยกย่อยต่อไปอีก ดังนี้

4.1.1 เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปกับการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยตรง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปที่แตกต่างกันและทำให้มีการปรับเปลี่ยนทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความเข้าใจว่าตนเป็นกลุ่มเป้าหมายของการจัดระเบียบสังคม ผลการเรียนรู้ ย่านสถานบันเทิงที่น่าสนใจ เหตุจูงใจในการไปเที่ยวสถานบันเทิง ลักษณะการไปเที่ยวสถานบันเทิง ระดับปริมาณการใช้สารเสพติด ประเภทของสื่อลามกอนาจารที่ได้รับ และลักษณะการมีเพศสัมพันธ์

4.1.2 เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปกับการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อม

ข้อมูลพื้นฐานที่แตกต่างกันและทำให้มีการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ เพศ ภูมิลำเนา ระดับอายุ ผลการเรียนรู้ การประกอบอาชีพหลักของครอบครัว การเลี้ยงดูของครอบครัว และความถี่ในการดื่มสุราลงจากการจัดระเบียบสังคม

4.1.3 เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปกับการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยรวม

ข้อมูลพื้นฐานที่แตกต่างกันแล้วมีการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 คือการเลี้ยงดูของครอบครัว เหตุจูงใจในการไปเที่ยวสถานบันเทิงและระดับปริมาณการใช้สารเสพติด

4.2 เปรียบเทียบปัจจัยทางสังคมวิทยาของเยาวชนในสถานศึกษากับการปรับเปลี่ยนทางสังคม โดยแยกย่อยต่อไปอีก ดังนี้

4.2.1 เปรียบเทียบปัจจัยสังคมวิทยากับการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยตรง

ระดับของปัจจัยทางสังคมวิทยาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วมีการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่แตกต่างกัน คือ ปัจจัยสังคมวิทยาด้านบุคคลอื่น

4.2.2 เปรียบเทียบปัจจัยสังคมวิทยากับการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อม

ระดับของปัจจัยทางสังคมวิทยาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วมีการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่แตกต่างกัน คือ ปัจจัยสังคมวิทยาด้านตนเอง ปัจจัยสังคมวิทยาด้านบุคคลอื่น และปัจจัยสังคมวิทยาด้านสิ่งแวดล้อม

4.2.3 เปรียบเทียบปัจจัยสังคมวิทยากับการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยรวม

เปรียบเทียบแล้ว พบว่าไม่มีรายการใดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. อภิปรายผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอการอภิปรายผลเป็น 3 ตอน คือ อภิปรายผลด้านการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยตรง อภิปรายผลด้านการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อม และอภิปรายผลด้านการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยรวม หลังจากมีการจัดระเบียบสังคมของจังหวัดมหาสารคาม ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2544 - พฤษภาคม 2545 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 อภิปรายผลเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปกับการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยตรง

5.1.1 ด้านความเข้าใจว่าตนอยู่ในกลุ่มเป้าหมายของการจัดระเบียบสังคม พบว่าเยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดมหาสารคามหลังจากมีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิงปรากฏผลดังนี้ คือ เยาวชนที่จัดเข้ากลุ่มเป้าหมายของการจัดระเบียบสังคม มีการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยตรงสูงกว่าเยาวชนไม่เข้ากลุ่ม ($P=.038$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องจากเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มเป้าหมายได้รับการประชาสัมพันธ์จากจังหวัดอย่างทั่วถึงด้วยวิธีต่าง ๆ ทำให้เยาวชนที่เข้ากลุ่มเป้าหมาย เมื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แล้ว จึงมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น แต่เยาวชนที่อยู่นอกกลุ่มเป้าหมายไม่มีความสนใจหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดี ยังคงปฏิบัติเช่นเดิมนั้นหมายถึง การปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยตรงได้ส่งผลต่อเยาวชนกลุ่มเป้าหมายได้ดีกว่า โดยผ่านการให้ความรู้ด้วยวิธีการของการประชาสัมพันธ์ว่าใช้เวลาในการประชาสัมพันธ์มาน้อยเท่าใด ทั้งก่อนและหลังการจัดระเบียบสังคม อีกทั้งการแจกใบปลิวหรือการประกาศทางสื่อต่าง ๆ รวมทั้งการจับกุมผู้ที่

จัดขึ้นกฎระเบียบซึ่งสอดคล้องกับ Law of Results (เมธาวิ อุดมธรรมานุภาพ และคณะ. 2542 อ้างใน ธรรมบุญ รวีพ้อง. 2543 : 38-40) ที่กล่าวไว้ว่า กิจกรรมที่มีผลทางบวกกิจกรรมนั้นก็จะเกิดขึ้นอีก กิจกรรมใดที่มีผลทางลบ กิจกรรมนั้นจะลดลงไปหรือไม่มีเลย

5.1.2 ด้านผลการเรียน พบว่า เยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดมหาสารคามหลังจากมีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ

1) เยาวชนที่มีระดับผลการเรียน 2.6-3.0 จะมีการปรับเปลี่ยนทางสังคม โดยตรงรวมสูงกว่าเยาวชนที่มีระดับผลการเรียน 1.6-2.0 และสูงกว่าระดับผลการเรียน 3.6 ขึ้นไป ($P=.009$ และ $P=.027$ ตามลำดับ)

2) เนื่องจากเยาวชนที่มีผลการเรียน 2.6-3.0 เห็นว่าในสถานบันเทิงมีการค้าประเวณีลดลงกว่ากลุ่มเยาวชนที่มี ระดับคะแนน 1.6-2.0 ($P=.042$) อาจเนื่องมาจากว่าเยาวชนที่มีระดับผลการเรียน 2.6-3.0 ไม่มีก๊วนอนประจำ ทำให้เกิดความเสี่ยงในการค้าประเวณี รวมทั้งส่งผลให้มีการค้าประเวณีลดลง

3) เยาวชนที่มีก๊วนอนประจำหรือที่เคยมีมาแล้ว จะมีความมั่นใจในการค้าประเวณีมากกว่า เนื่องจากสามารถส่งสัญญาณในการใช้บริการได้และสามารถสื่อสารระหว่างกันในกลุ่มของผู้ค้า ซึ่งทำให้รอดพ้นการจับกุมได้

5.1.3 ย่านสถานบันเทิงที่น่าสนใจ พบว่า เยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดมหาสารคามหลังจากมีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ กล่าวคือ พบว่าเยาวชนที่ไปเที่ยวสถานบันเทิงย่าน โรงแรมวสุมีการพกอาวุธและการใช้อาวุธลดลงมากกว่าเยาวชนที่ไปเที่ยวสถานบันเทิงแห่งอื่น ๆ ($P=.034$ และ $P=.004$ ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องมาจากมีกำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มากคอยดูแลความสงบเรียบร้อยบริเวณโรงแรมวสุมากกว่าย่านสถานบันเทิงอื่น ๆ เนื่องจากจุดนี้มีผู้มาใช้บริการเป็นจำนวนมาก จึงส่งผลให้มีความกดดันทางอ้อมสูงกว่าสถานบันเทิงอื่น ๆ ที่มีกำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจไปควบคุมน้อยกว่า

5.1.4 เหตุจูงใจการไปเที่ยวสถานบันเทิง พบว่า เยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดมหาสารคามหลังจากมีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ เนื่องจากพบว่าเหตุจูงใจในการเที่ยวสถานบันเทิง มากกว่า 2 อย่างขึ้นไปของเยาวชน มีปัจจัยการปรับเปลี่ยนทางสังคม โดยตรงสูงกว่าเหตุจูงใจมาจากเพื่อนชวนและอื่น ๆ ($P=.006$ และ $P=.000$ ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเพื่อนมีอิทธิพลกับเด็กในวัยนี้ และสอดคล้องกับ พรพิมล เจียมนาครินทร์(พรพิมล เจียมนาครินทร์. 2539 : 105-110) ที่อ้างว่า

พัฒนาการทางด้านอารมณ์และด้านการปรับตัวที่ว่าวัยรุ่นนั้นมีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อน รวมทั้งสอดคล้องกับ ลำดวน นำศิริกุล (ลำดวน นำศิริกุล. 2536 อ้างใน จรัญ พรหมอยู่. 2541 : 56-57) ที่อ้างว่า ลักษณะอารมณ์ขั้นพื้นฐานของวัยรุ่นด้านอารมณ์ความรักเพื่อนนั้น วัยรุ่นจะคบกันเพื่อการกิน การเที่ยว การเล่น รวมทั้งให้มีความสนิทสนมกันมากยิ่งขึ้นและยังช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีการติดต่อกันสัมพันธ์กันตลอดเวลา แม้ว่าจะพบปะกันในระหว่างอยู่ในโรงเรียนแล้วก็ตาม

5.1.5 ลักษณะการไปเที่ยวสถานบันเทิง พบว่า เยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดมหาสารคาม หลังจากมีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ

- 1) เนื่องจากพบว่าลักษณะการไปเที่ยวสถานบันเทิงแบบไปเป็นกลุ่ม มีปัจจัยการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยตรงสูงกว่าเยาวชนที่ไม่ชอบไปเที่ยว ($P=.032$)
- 2) การไปเที่ยวเป็นกลุ่มของเยาวชนจะเข้าเรียนได้ตรงเวลามากกว่าเยาวชนที่ไม่ชอบเที่ยว ($P=.002$)
- 3) การไปเป็นกลุ่มสามารถส่งงานได้ตรงเวลามากกว่าเยาวชนที่ไม่ชอบไปเที่ยว ($P=.005$) ข้อค้นพบดังกล่าว จึงสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการไปเที่ยวแบบเป็นกลุ่มนั้นเพื่อนจะสามารถช่วยตักเตือนกันและกัน คอยห้ามปราม รวมทั้งคอยยับยั้งและสอดส่องดูแลกันเองได้ดีกว่าเยาวชนที่ไม่ชอบไปเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ ณรงค์ เสงี่ยมประสา (ณรงค์ เสงี่ยมประสา. 2541 : 223) ซึ่งได้กล่าวถึงการมีอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนว่ากลุ่มเพื่อนป้องกันไม่ให้เด็กถูกคุกคามจากกระแสสังคมของสังคมใหญ่ ซึ่งสังคมของกลุ่มเพื่อนจะแตกต่างจากสังคมของผู้ใหญ่

5.1.6 ปริมาณการใช้สารเสพติด พบว่า เยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดมหาสารคาม หลังจากมีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ

- 1) ระดับปริมาณการใช้สารเสพติดของเยาวชนที่ไม่เคยใช้เลย มีปัจจัยการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยตรงสูงกว่า เยาวชนที่ไม่ใช่ แต่เคยใช้มาแล้ว ($P=.049$)
- 2) ระดับปริมาณการใช้สารเสพติดของเยาวชนที่ไม่เคยใช้ มีการค้าประเวณีลดลงกว่าเยาวชนกลุ่มที่ไม่ใช่ แต่เคยใช้มาแล้ว ($P=.014$) ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องจากคนที่ใช้สารเสพติดจำเป็นต้องหาเงิน เพื่อใช้ในการซื้อสารเสพติดเหล่านั้น แม้ปัจจุบันจะไม่ใช้สารเสพติดแล้วก็ตามแต่ก็มีโอกาสที่จะหวนกลับไปค้าประเวณีสูงกว่าได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุวรรณ บัวทวน (สุวรรณ บัวทวน. 2527 : 56) ที่อ้างว่า การเสพยาเสพติดมักจะเป็นสาเหตุแห่งการกระทำผิดอื่น ๆ และเมื่อคิดแล้วทำให้เกิดความต้องการ

เสมอ โดยจะต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้นกว่าเดิมและเพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ ต้องหาเงินมาซื้อด้วยราคาแพง ซึ่งจะสามารถหาได้โดยการค้าประเวณี

3) ระดับปริมาณการใช้สารเสพติดของเยาวชนที่ไม่เคยใช้สารเสพติดเลยสามารถส่งงานได้ตรงเวลามากกว่าเยาวชนที่ไม่ใช่แต่เคยใช้มาแล้ว($P=.030$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากว่าคนจะมีพฤติกรรมที่โน้มเอียงไปตามความถี่จากประสบการณ์เดิม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ด้าน law of Repetition (เมธาวิ อุดมธรรมานุกาพ. 2542 อ้างใน ธรรมบุญ รวีผ่อง. 2543 : 38-40) ที่กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมซึ่งมีผลจากการฝึกผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาและจำนวนครั้งซ้ำทวนบ่อย ๆ โดยเฉพาะในกิจกรรมที่ผู้ปกครองนั้น ๆ ไม่คุ้นเคย

5.1.7 ประเภทของสื่อลามกอนาจารที่ได้รับ พบว่า เยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดมหาสารคามหลังจากการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ พบว่าเยาวชนที่ได้รับสื่อลามกประเภท VDO, VCD และหนังสือ มีการพกอาวุธและการใช้อาวุธลดลงมากกว่าเยาวชนที่ไม่มีสื่อลามก($P=.001$), เยาวชนที่ได้รับสื่อประเภท VCD และหนังสือ($P=.007$), ลดลงมากกว่าเยาวชนที่ได้รับสื่อ 1 ทาง ($P=.005$) และเยาวชนที่ได้รับสื่อ 2 ทาง ($P=.000$) ข้อค้นพบดังกล่าว สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 เนื่องจากเยาวชนที่ได้รับสื่อ VDO, VCD และหนังสือลามก จะมีการปลดปล่อยทางด้านอารมณ์ได้ดีกว่าทำให้อารมณ์หงุดหงิดน้อยลง และสามารถควบคุมรักษาอารมณ์ได้ดีกว่าเยาวชนที่ไม่มีสื่อลามก หรือมีแค่สื่อ VCD และหนังสือ หรือมีสื่อเพียงสื่อ 1 อย่าง หรือ 2 อย่าง ซึ่งสอดคล้องกับ ลำดวน นำศิริกุล (ลำดวน นำศิริกุล. 2536 อ้างใน จริญญา พรหมอยู่. 2541 : 20-23) ที่อ้างว่า ลักษณะทางอารมณ์ของวัยรุ่นว่า วัยรุ่นจะมีอารมณ์ค้าง และมีความเครียดในเรื่องต่าง ๆ เยาวชนที่ได้รับสื่อลามกประเภท VDO, VCD และหนังสือจะใช้เวลาอยู่กับบ้านเพื่อเสพสิ่งเหล่านี้มากกว่าไปสถานบันเทิงแหล่งอื่น จึงไม่จำเป็นที่จะต้องหาอาวุธมาพกพาเพื่อความปลอดภัยซึ่งยังไม่พบทฤษฎีที่มาสันับสนุนข้อค้นพบนี้

5.1.8 ลักษณะการมีเพศสัมพันธ์ พบว่า เยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดมหาสารคามหลังจากการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ

1) พบว่าเยาวชนที่มีเพศสัมพันธ์แบบต่างเพศ มีปัจจัยการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยตรงรวมสูงกว่าเยาวชนที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์($P=.046$) และยังคงค้นพบว่าเยาวชนที่มีเพศสัมพันธ์แบบต่างเพศสามารถเข้าเรียนได้ตรงเวลาสูงกว่าเยาวชนที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ ซึ่ง

สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 เนื่องจากคูร์กจะสามารถชักชวนกันเข้าห้องเรียนให้ตรงเวลารวมทั้งคอยห้ามปรามและยับยั้งการละเลยหน้าที่ในการศึกษาเล่าเรียนระหว่างคูร์กด้วยกัน และเหนี่ยวนำกันไปในทางที่ดี

2) เยาวชนที่มีเพศสัมพันธ์แบบต่างเพศจะมีการทะเลาะวิวาทในสถานบันเทิงน้อยกว่าคนที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ ($P=.043$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 เนื่องจากคูร์กจะคอยห้ามปราม หลีกเลียงไม่ให้มีการทะเลาะชกต่อยในสถานบันเทิง หรือเพื่อความปลอดภัยในการใช้ชีวิตและทรัพย์สินระหว่างคูร์กด้วยกัน

3) เยาวชนที่มีเพศสัมพันธ์แบบต่างเพศจะมีการทะเลาะวิวาทนอกสถานบันเทิงสูงกว่าคนที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ ($P=.008$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 เนื่องจากได้นำคูร์กของตนไปไว้ในสถานที่ที่ปลอดภัยแล้ว จึงหวนกลับมาทะเลาะวิวาทกัน

4) เยาวชนที่มีเพศสัมพันธ์แบบต่างเพศมีการใช้จ่ายเงินน้อยกว่าคนที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ ($P=.007$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 เนื่องจากคนที่อยู่กันเป็นคู่ ๆ จะมีการประหยัดค่าใช้จ่ายในเรื่องการกินและการใช้จ่ายเพราะว่าซื้อกินด้วยกันจะประหยัดกว่าไปซื้อกันเพียงคนเดียวบ้าง อีกทั้งหลังจากมีการจัดระเบียบสังคมทำให้การไปที่สถานบันเทิงลดลงและเยาวชนที่มีคูร์กจะมีเงินเหลือจากการที่เคยประหยัดเงินเพื่อการไปที่เที่ยว แต่คนที่ไม่ใช่เพศสัมพันธ์ไม่ค่อยได้ไปที่สถานบันเทิงอยู่แล้วจึงนำเงินที่มีไปใช้จ่ายอย่างอื่นทำให้มีการใช้จ่ายเงินสูงกว่า

5.2 อภิปรายผลเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปกับการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อม

5.2.1 เพศ พบว่า เยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดมหาสารคามหลังจากมีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ

1) เพศหญิงมีปัจจัยทางการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อมสูงกว่าเพศชาย ($P=.001$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องมาจากความเชื่อของสังคมไทยที่กล่าวไว้ว่าเพศชายสามารถเที่ยวได้มากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับ Jack Levin and James (Jack Levin and James, 1991 ก้างโน สุพัตรา สุภาพ. 2542 : 49) ที่อ้างว่า ความเชื่อของแต่ละสังคมเป็นพื้นฐานในการกำหนดจารีต สังคมไทยมีค่านิยมให้เพศชายมีทางออกมากกว่าเพศหญิง เช่น กินเหล้า เฮฮากับเพื่อนฝูง หรือเที่ยวตามสถานเริงรมย์ต่าง ๆ และขัดแย้งกับ วินเบิร์ก (Weinberg, 1958 : 115) ที่อ้างว่า เด็กหญิงและวัยรุ่นหญิงกระทำผิดมากกว่าเด็กชายและวัยรุ่นชาย ในกรณีที่มีสถานะบ้านแตก แต่ในการศึกษารุ่นนี้ส่วนใหญ่ไม่มีสภาพบ้านแตก

5.2.2 ภูมิฐานะ พบว่า เยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดมหาสารคามหลังจากมีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ พบว่าเยาวชนที่มีภูมิฐานะในจังหวัดมหาสารคาม มีปัจจัยการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อมสูงกว่า เยาวชนที่อยู่นอกจังหวัดมหาสารคาม ($P=.000$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากเด็กที่อยู่ห่างไกลจากครอบครัวมีความเป็นอิสระ ทำให้เด็กสามารถทำอะไรตามใจตนเองได้ มากกว่าเด็กที่อยู่กับครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับ วาธุณี ภูริสินสิทธิ์ (วาธุณี ภูริสินสิทธิ์, 2531 : 88-89) ที่อ้างว่า การที่ครอบครัวไม่สามารถอบรมสั่งสอนทำให้เด็กทำอะไรตามใจตนเองได้ นอกจากนี้เมื่อเด็กพักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ภาระหน้าที่ของสถาบันครอบครัวที่สำคัญภาระหนึ่ง คือ ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนขัดเกลาคำเด็ก ถ้าห่างบ้านการทำหน้าที่นี้ก็น้อยลง เด็กต่างจังหวัดหรืออยู่ตามหมู่บ้านตำบลรอบนอกเข้ามาศึกษา โดยการเช่าหอพักอยู่ในเมืองห่างไกลจากผู้ปกครองจะทำให้เกิดการพ่ายแพ้ต่อความเขี้ยววนในเมือง หรือมีโอกาสนหาสมาคมกับเด็กท้องถิ่นอื่น ที่มีพฤติกรรมเหลว เกเร อาจหลงผิดไปกับเพื่อนใหม่เหล่านั้นได้

5.2.3 ระดับอายุ พบว่า เยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดมหาสารคามหลังจากมีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ

1) พบว่าเยาวชนที่มีระดับอายุ 18-20 ปี จะมีปัจจัยการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อมรวม สูงกว่าระดับอายุ 21-22 ปี ($P=.000$)

2) เยาวชนที่มีระดับอายุ 18-20 ปีคิดว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดระเบียบสังคมได้อย่างชอบธรรมสูงกว่าระดับอายุ 21-22 ปี ($P=.027$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากเยาวชนที่มีระดับอายุมากขึ้นแล้วจะมีการสะสมประสบการณ์ สูงกว่า สามารถแยกแยะออกได้ว่าชอบธรรมหรือไม่ชอบธรรม

5.2.4 ในสถานศึกษา จังหวัดมหาสารคามหลังจากมีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ

1) พบว่าระดับผลการเรียน 2.6-3.0 มีปัจจัยการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อมรวมสูงกว่าระดับผลการศึกษา 1.6 –2.0 ($P=.041$)

2) เยาวชนที่มีช่วงระดับคะแนน 2.6-3.0 มีช่องว่างระหว่างวัยน้อยกว่าช่วงระดับคะแนน 1.6-2.0 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 โดยสอดคล้องกับ พรพิมล เข็มนาครินทร์ (พรพิมล เข็มนาครินทร์, 2539 : 45-46) ที่อ้างว่า ธรรมชาติของวัยรุ่นสอดคล้องกับเหตุผล 3 ข้อด้วยกัน คือ

1. เด็กต้องการอิสรภาพมาก การคืนรนเป็นอิสระของเด็ก คือ การปลีกตัว ออกจากการเกี่ยวข้องกับทางบ้านไม่ชอบให้พ่อแม่ ฝืนองมายุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของเขา อิสรภาพที่เด็กวัยรุ่นต้องการ ได้แก่ อิสรภาพทางการแต่งกาย การคบเพื่อน การเที่ยวเตร่
 2. เด็กวัยรุ่นไม่ชอบให้ผู้ใหญ่ปฏิบัติต่อเขาอย่างเด็ก ๆ
 3. เด็กวัยรุ่นไม่ต้องการเปิดเผยเรื่องราวของตนเองให้พ่อแม่รู้ทั้งหมด
- ข้อเสนอแนะ เด็กที่ได้เกรดต่ำจะมีช่องว่างระหว่างวัยสูงกว่าเด็กที่ได้เกรดสูง ดังนั้นจึงควรเอาใจใส่กับเด็กที่มีเกรดต่ำ

5.2.5 การประกอบอาชีพหลักของครอบครัว พบว่า เยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดมหาสารคามหลังจากการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ

- 1) พบว่าเยาวชนที่มีครอบครัวยึดอาชีพหลักรับจ้างจะมีปัจจัยการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อมรวมสูงกว่า 2 อาชีพขึ้นไป ($P=.038$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อมเป็นปัจจัยทางจิตวิทยา เช่น แรงบันดาลใจ การรับรู้คุณค่าของเงินในครอบครัวของเยาวชนที่มีอาชีพรับจ้างจะมีมากกว่าเยาวชนที่ครอบครัวยึดอาชีพหลัก 2 อาชีพ ขึ้นไป ซึ่งมีรายได้มากกว่าจะเห็นได้จากหลังการจัดระเบียบสังคมเยาวชน 2 กลุ่มนี้จะมีระดับของความคิดเห็นในด้านการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อมไม่เท่ากัน ถึงแม้ว่าจะมีปริมาณของจำนวนเงินที่เท่ากันก็ตาม

5.2.6 การเลี้ยงดูของครอบครัว พบว่า เยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดมหาสารคามหลังจากการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ

- 1) เยาวชนที่ถูกเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบผสมผสานจะถูกเพื่อนชักจูงไปเที่ยวสถานบันเทิงน้อยกว่าเยาวชนที่ถูกเลี้ยงดูแบบเผด็จการ ($P=.013$ และ $P=.048$ ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องมาจากธรรมชาติของเด็กวัยนี้ไม่ชอบให้ผู้ใหญ่ปฏิบัติต่อเขาเหมือนเด็กและครอบครัวที่มีลักษณะเผด็จการจะมีท่าทีปฏิบัติต่อลูกอย่างเด็ก ๆ มากกว่าครอบครัวที่เลี้ยงดูลูกแบบประชาธิปไตยและแบบผสมผสาน ต้องการอิสรภาพมากและจะคืนรนเพื่อความเป็นอิสระ รวมทั้งไม่ชอบให้พ่อแม่ ฝืนองมายุ่งเกี่ยวในเรื่องส่วนตัวของเขาและอิสรภาพที่วัยรุ่นต้องการ ได้แก่ อิสรภาพทางการแต่งกาย อิสรภาพทางการคบเพื่อน และอิสรภาพทางการเที่ยวเตร่ (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539)
- 2) เยาวชนที่ถูกเลี้ยงดูแบบผสมผสาน ถูกผู้ปกครองเข้มงวดกวดขันน้อยกว่าแบบเผด็จการ ($P=.032$)
- 3) เยาวชนที่ถูกเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะถูกครูเข้มงวดกวดขันน้อยกว่า

แบบเผด็จการ ($P=.041$) ข้อค้นพบดังกล่าว สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องมาจากพฤติกรรมของเยาวชนที่ถูกเลี้ยงดูแบบเผด็จการ จะมีพฤติกรรมที่ทำให้ผู้ปกครองและครูเข้มงวดกวดขันขึ้นนั้น มีสาเหตุมาจากครอบครัวที่มีพ่อแม่เข้มงวดกวดขันมากเกินไปจะทำให้เด็กเสียนิสัย ประพฤติผิดได้ง่าย เมื่อเติบโตเด็กจึงมีปัญหาทางความประพฤติ (คณะกรรมการสวัสดิการเด็ก. 2542 : 12) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้มงวดกวดขันเด็กกลุ่มเหล่านี้เป็นพิเศษ

5.2.7 ความถี่ในการดื่มสุราหลังจากมีการจัดระเบียบสังคม พบว่า เยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดมหาสารคามหลังจากมีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง เป็นดังนี้ คือ

- 1) พบว่าความถี่ในการดื่มสุราของเยาวชนที่ไม่ดื่มเลยจะมีปัจจัยการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อมสูงกว่าเยาวชนที่ดื่มสุรา 1 ครั้ง/เดือน ($P=.049$)
- 2) เยาวชนที่ไม่ดื่มสุราเลยมีช่องว่างระหว่างวัยน้อยกว่าเยาวชนที่ดื่มสุรา 1 ครั้ง/เดือน ($P=.009$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากวัยรุ่นต้องการให้ผู้ใหญ่สนใจและเห็นความสำคัญของตน เยาวชนต้องการความรัก ความอบอุ่น จากครอบครัว และต้องการความยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น ซึ่งถ้าไม่มีสิ่งเหล่านี้ก็จะทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัยและทำให้เป็นแรงจูงใจที่เหนียวนำไปเด็กไปดื่มสุรา ซึ่งสอดคล้องกับ วิทย์ วิศกเวทย์ และคณะ(วิทย์ วิศกเวทย์ และคณะ. 2532 : 20-21) ที่อ้างว่า ความต้องการของวัยรุ่นเป็นแรงจูงใจการกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งที่สังคมยอมรับและไม่ยอมรับ

5.3 อภิปรายผลเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปกับการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยรวม

5.3.1 การเลี้ยงดูของครอบครัว พบว่า เยาวชนในสถานศึกษา

จังหวัดมหาสารคามหลังจากมีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ เยาวชนที่ถูกเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยรวมสูงกว่า เยาวชนที่ถูกเลี้ยงดูแบบเผด็จการ ($P=.026$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะทำให้สัมพันธภาพในครอบครัวดีกว่าแบบเผด็จการ ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติวัยรุ่นที่ต้องการความเป็นธรรม (ลำดวน นาคศิริกุล.2536 : 61) การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะทำให้เยาวชนรู้สึกว่าได้รับความเป็นธรรมมากกว่า จึงทำให้มีการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อมสูงกว่า

5.3.2 เหตุจูงใจในการเที่ยวสถานบันเทิง พบว่า เยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดมหาสารคาม หลังจากมีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ

พบว่าเหตุจูงใจเยาวชนในการไปเที่ยวสถานบันเทิงมากกว่า 2 อย่างขึ้นไป จะมีปัจจัยการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยรวม สูงกว่าเยาวชนที่ถูกเพื่อนชวนและอื่น ๆ ($P=.043$ และ $P=.013$ ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากเหตุจูงใจการไปเที่ยวสถานบันเทิงมากกว่า 2 อย่างขึ้นไป (เพื่อนรวมอยู่ด้วย) จะมีอิทธิพลและรู้สึกที่น่าสนใจมากกว่าสาเหตุจากเพื่อนชวนเพียงอย่างเดียว และทำให้มีการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยรวมสูงกว่า แสดงว่าอิทธิพลของเพื่อนจะมีผลต่อการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับซูทเทอร์แลนด์และเครซี่ (Sutherland and Cressy, 1955 : 68-69) การคบเพื่อนนั้นเยาวชนให้ความสำคัญมาก โอกาสที่พบเพื่อนดีก็มี พบเพื่อนไม่ดีก็มีมาก

5.3.3 ปริมาณการใช้สารเสพติด พบว่าเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดมหาสารคาม หลังจากมีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ

พบว่าเยาวชนที่ไม่เคยใช้สารเสพติด จะมีปัจจัยการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยรวมสูงกว่าเยาวชนไม่ใช่ (เคยใช้มาแล้ว) ($P=.034$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากเยาวชนที่ไม่ใช้สารเสพติดเลย พบว่าคนที่ไม่เคยใช้สารเสพติดจะสามารถส่งงานได้ตรงเวลาสูงกว่าเยาวชนที่ไม่ใช่ (แต่เคยใช้) จะมีพฤติกรรมที่โน้มเอียงไปตามความถี่จากประสบการณ์เดิม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ด้าน law of Repetition (เมธาวิ อุดมธรรมานุกาพ, 2542 และคณะ อ่างใน ธรรมบุญ รวีผ่อง, 2543 : 38-40) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมซึ่งมีผลจากการฝึกผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาและจำนวนครั้งซ้ำทวนบ่อย ๆ โดยเฉพาะในกิจกรรมที่ผู้ปกครองนั้น ๆ ไม่คุ้นเคย ทำให้สังคมประกิดโดยรวมสูงกว่า

5.4 อภิปรายผลเปรียบเทียบปัจจัยสังคมวิทยากับการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยตรง

5.4.1 ด้านบุคคลอื่น พบว่า เยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดมหาสารคาม หลังจากมีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ

- 1) พบว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาส่วนบุคคลอื่นน้อยจะมีปัจจัยการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยตรง สูงกว่า เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาส่วนบุคคลอื่นมาก ($P=.000$)
- 2) เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาส่วนบุคคลอื่นน้อย จะมีการบริหารใช้จ่ายเงินได้ดีกว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาส่วนบุคคลอื่นมาก ($P=.004$)
- 2) เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาส่วนบุคคลอื่นน้อย จะมีการค้าประเวณีลดลงกว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาส่วนบุคคลอื่นมาก ($P=.000$)
- 3) เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาส่วนบุคคลอื่นน้อยจะมีการชกต่อยทะเลาะวิวาทในสถานบันเทิงลดลงกว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาส่วนบุคคลอื่นมาก ($P=.050$)

จากข้อค้นพบดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากมีปัจจัยข้อ 11 และ 12 เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคในการลงโทษ อยู่ในระดับน้อย เมื่อนำค่า SD มาพิจารณา ร่วมกับ ($\bar{X} = 2.82$ และ 2.79 และ $SD = 1.31$ และ 1.27 ตามลำดับ) นั่นคือ เยาวชนอาจจะเคยมีความรู้สึกขัดแย้งกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการจัดระเบียบสังคม ซึ่งเยาวชนเหล่านี้รู้ว่หลังจากที่มีการจัดระเบียบสังคมแล้วนั้นทำให้การใช้จ่ายดีขึ้น อีกทั้งมีการค้าประเวณีก็ลดลง รวมถึงการทะเลาะวิวาท ชกต่อยน้อยลง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติงานอย่างเข้มงวด ซึ่งเป็นการลดหรือยับยั้งพฤติกรรม ทั้ง 3 ไปในทางที่ดีขึ้น ตลอดทั้งการจับกุมของเจ้าหน้าที่ทำให้เด็กเกิดความไม่พอใจ และอาจจะใช้กลวิธีในการป้องกันตนเอง ดังสุภาษิตที่ว่า ร้าไม้ตีโทษปี โทษกลอง หรืออาจจะมีการกระทำผิดมากในช่วงแรก แต่กำลังตำรวจน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้ฝ่าฝืนทำให้การจับกุมไม่ทั่วถึง ทำให้เด็กมองว่าไม่เกิดความเสมอภาคในการลงโทษ หรืออาจเกิดจากประสบการณ์เดิมของเด็กมองว่าเจ้าหน้าที่ไม่เสมอภาค แล้วใช้ประสบการณ์เดิมมาตัดสินเชื่อมโยงกับการยับยั้งพฤติกรรม

5.5 อภิปรายผลเปรียบเทียบปัจจัยสังคมวิทยากับการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

5.5.1 ปัจจัยสังคมวิทยาด้านตนเอง พบว่า เยาวชนในสถานศึกษา จังหวัด

มหาสารคามหลังจากมีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ

- 1) พบว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านตนเองมากจะมีปัจจัยการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อมรวมต่ำกว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านตนเองน้อยและปานกลาง ($P=.002$ และ $P=.000$ ตามลำดับ)
- 2) เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านตนเองมากจะมีจิตสำนึกในการเรียนสูงกว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านตนเองปานกลาง ($P=.006$)
- 3) เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านตนเองมากจะมีช่องว่างระหว่างวัยต่ำกว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านตนเองน้อยและปานกลาง ($P=.000$ และ $P=.000$ ตามลำดับ)
- 4) เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านตนเองมาก คิดว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ของรัฐในการจัดระเบียบสังคมอย่างชอบธรรมกว่ามีปัจจัยสังคมวิทยาด้านตนเองน้อยและปานกลาง ($P=.000$ และ $P=.002$ ตามลำดับ)

จากข้อค้นพบดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากมีปัจจัยข้อ 4,5,8 และ 9 กล่าวถึง การปฏิบัติตาม ความไม่รู้สึกขัดแย้ง การปรับตัวยาก และการหา

ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์หลังการจัดระเบียบสังคม อยู่ในระดับน้อย เมื่อนำค่า SD มาพิจารณาร่วมด้วย ($\bar{X} = 3.66, 3.66, 3.69$ และ 3.92 และ $SD = 1.30, 1.30, 1.24$ และ 1.28 ตามลำดับ) นั่นคือ เยาวชนแสดงท่าทีในทางบวกต่อการจัดระเบียบสังคม รวมทั้งเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของการจัดระเบียบสังคมไปในทางที่ดี ทำให้พฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน เป็นในทางบวกมากกว่า

5.5.2 ปัจจัยสังคมวิทยาด้านบุคคลอื่น พบว่า เยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดมหาสารคาม หลังจากมีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ

1) พบว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านบุคคลอื่นน้อยจะมีการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อมรวมสูงกว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านบุคคลอื่นน้อยและปานกลาง ($P=.049$)

2) เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านบุคคลอื่นน้อยจะมีช่องว่างระหว่างวัยต่ำกว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านบุคคลอื่นมาก ($P=.000$) จากข้อค้นพบดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยข้อที่ 11 และ 12 ที่เกี่ยวกับความเสมอภาคในการลงโทษอยู่ในปัจจัยสังคมวิทยาน้อย เมื่อนำค่า SD มาพิจารณาร่วมด้วย ($\bar{X} = 2.82$ และ 2.79 , $SD = 1.31$ และ 1.27 ตามลำดับ) ช่องว่างระหว่างวัยนั้นเกิดจาก ความหวังดี และความตั้งใจดีของเจ้าหน้าที่แต่เยาวชนไม่เข้าใจถึงสิ่งเหล่านี้ จึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัยขึ้นได้

3) เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านบุคคลอื่นน้อย คิดว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดระเบียบสังคมอย่างชอบธรรมกว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านบุคคลอื่นมาก ($P=.049$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากมีปัจจัยจากข้อ 4.1.4 ร่วมด้วย ซึ่งสอดคล้องกันดังนี้ คือเมื่อมีการชกต่อย ทะเลาะวิวาทน้อยลงแล้วการลงโทษย่อมไม่เกิดขึ้น ทำให้เยาวชนเห็นว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมมากขึ้นตามไปด้วย

5.5.3 ปัจจัยสังคมวิทยาด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า เยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดมหาสารคาม หลังจากมีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ

1) พบว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านสิ่งแวดล้อมน้อยจะมีปัจจัยการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อมรวมสูงกว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านสิ่งแวดล้อมปานกลาง ($P=.007$)

2) เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านสิ่งแวดล้อมน้อย คิดว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดระเบียบสังคมอย่างชอบธรรมสูงกว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านสิ่งแวดล้อมปานกลาง ($P=.038$)

3) เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านสิ่งแวดล้อมน้อย จะถูกเพื่อนชวนไปเที่ยวสถานบันเทิงน้อยกว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านสิ่งแวดล้อมปานกลาง ($P=.026$)

4) เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านสิ่งแวดล้อมน้อยจะถูกผู้ปกครองเข้มงวดกวดขันมากกว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านสิ่งแวดล้อมปานกลาง ($P=.005$)

5) เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านสิ่งแวดล้อมน้อยจะถูกเข้มงวดกวดขันในการส่งงานและมาตรฐานการเรียนรู้มากกว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านสิ่งแวดล้อมปานกลาง ($P=.005$)

จากข้อค้นพบดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องจากปัจจัยข้อที่ 18,19,20,21 และ22 เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อม กล่าวถึง การใช้เนื้อหาคำพูด การแสดงออกของสื่อโฆษณาทางวิทยุ และโทรทัศน์ มีส่วนให้วัยรุ่นกล้าไปเที่ยวสถานบันเทิง คืมสุรา การใช้ยาเสพติด ความกล้าหลังและความสูญเสียของการจัดระเบียบสังคม นำค่า SD มาพิจารณาพร้อมด้วย ($\bar{X} = 2.92, 2.69, 2.97, 3.11$ และ 3.31 , $SD = 1.07, 1.26, 1.34, 1.09$ และ 1.16 ตามลำดับ) ปรากฏว่ามาก จะทำให้เกิดพฤติกรรมการทวนกระแส ต่อแนวคิดเชิงอนุรักษ์เดิม ในด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่, ด้านการถูกเพื่อนชวนไปเที่ยวสถานบันเทิง, ด้านการเข้มงวดกวดขันของผู้ปกครอง และด้านการเข้มงวดกวดขันของครู

6) เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านสิ่งแวดล้อมน้อยจะมีจิตสำนึกในการเรียนสูงกว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านสิ่งแวดล้อมปานกลาง ($P=.006$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องจากปัจจัยข้อที่ 21และ22 กล่าวถึง ความกล้าหลังและการสูญเสียของการจัดระเบียบสังคม นำค่า SD มาพิจารณาร่วมด้วย ($\bar{X} = 3.11$ และ 3.31 , $SD = 1.09$ และ 1.16 ตามลำดับ) แล้วปรากฏว่ามาก ซึ่งเกี่ยวกับความกล้าหลังและความสูญเสียของการจัดระเบียบสังคม โดยจะส่งผลให้จิตสำนึกในการเรียนของเยาวชนน้อย ตามลงไปด้วย

5.5.4 ปัจจัยสังคมวิทยาโดยรวม พบว่า เยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดมหาสารคามหลังจามีการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิง ปรากฏผลดังนี้ คือ

1) เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาโดยรวมมาก จะมีปัจจัยการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อมรวมสูงกว่าเยาวชนที่มีสังคมวิทยาโดยรวมน้อย และปานกลาง($P=.002$ และ $P=.000$ ตามลำดับ)

3) เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาโดยรวมมากจะมีจิตสำนึกในการเรียนสูงกว่าเยาวชนที่มีสังคมวิทยาโดยรวมปานกลาง($P=.000$) จากข้อค้นพบดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยข้อ 5.1.2 ซึ่งมีปัจจัยทางสังคมวิทยาด้านตน

เองมากมีจิตสำนึกในการเรียนสูงกว่าเยาวชนที่มีสังคมวิทยาด้านตนเองปานกลาง ดังนั้น ปัจจัยสังคมวิทยาโดยรวมมาก ก็ย่อมส่งผลให้จิตสำนึกในการเรียนสูงกว่าปัจจัยสังคมวิทยาโดยรวมปานกลางไปด้วย

4) เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาโดยรวมมากจะมีช่องว่างระหว่างวัยน้อยกว่า เยาวชนที่มีสังคมวิทยาโดยรวมน้อย และปานกลาง ($P=.000$ และ $P=.009$ ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยข้อ 5.1.3 ซึ่งมีปัจจัยทางสังคมวิทยาด้านตนเองมากจะมีช่องว่างระหว่างวัยน้อยกว่าเยาวชนที่มีสังคมวิทยาด้านตนเองน้อยและปานกลาง ดังนั้นปัจจัยสังคมวิทยาโดยรวมมาก ก็ย่อมส่งผลช่องว่างระหว่างวัยน้อยกว่าปัจจัยสังคมวิทยาโดยรวมน้อยและปานกลางไปด้วย

5) เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาโดยรวมมากจะมีเพื่อนชวนไปเที่ยวสถานบันเทิงมากกว่าเยาวชนที่มีสังคมวิทยาโดยรวมปานกลาง ($P=.000$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยข้อ 23 และ 24 กล่าวถึงคนไม่ไปเที่ยวสถานบันเทิงเป็นคนไม่ทันสมัยและการดื่มสุราเป็นเรื่องปกติของวัยรุ่น นำค่า SD มาพิจารณาร่วมด้วย ($\bar{X} = 3.31$ และ 4.15 $SD = 1.13$ และ 1.29 ตามลำดับ) แล้วปรากฏว่ามาก จึงส่งผลให้เยาวชนจะถูกเพื่อนชวนไปเที่ยวสถานบันเทิงมากกว่าด้วย

6) เยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาโดยรวมมาก คิดว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดระเบียบสังคมอย่างชอบธรรม สูงกว่าเยาวชนที่มีสังคมวิทยาโดยรวมน้อยและปานกลาง ($P=.000$ และ $P=.000$ ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยข้อ 5.1.4 ซึ่งมีปัจจัยทางสังคมวิทยาด้านตนเองมากคิดว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในการจัดระเบียบสังคมได้อย่างเป็นธรรมมากกว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาด้านตนเองน้อยและปานกลาง ดังนั้นปัจจัยสังคมวิทยาโดยรวมมาก ก็ย่อมส่งผลให้เยาวชนมีความคิดว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในการจัดระเบียบสังคมได้อย่างเป็นธรรมมากกว่าเยาวชนที่มีปัจจัยสังคมวิทยาโดยรวมน้อยและปานกลางไปด้วย

5.6 เปรียบเทียบปัจจัยสังคมวิทยากับการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยรวม

เปรียบเทียบแล้ว พบว่าไม่มีรายคู่ใดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ผลกระทบของการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบันเทิงต่อเยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นกระบวนการทั้งทางตรงและทางอ้อมที่มีหน่วยงานของรัฐเข้ามา

มีส่วนร่วมด้วย คือ ฝ่ายปกครองและตำรวจของจังหวัดมหาสารคามมหาสารคามที่ร่วมกันปฏิบัติหน้าที่อย่างเอาใจจริงเอาใจด้วยความเข้มแข็งและเอาใจใส่อย่างเข้มงวดกวดขันนั้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้สรุปผลไว้แล้วในตอนก่อน

จากผลสรุปดังกล่าว สามารถแปลความเป็นข้อเสนอแนะเชิงบทบาทของบุคคลหรือสถาบันที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. บทบาทของครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นสถาบันแห่งแรกที่ทำให้การอบรมทางด้านจิตใจแก่เด็กตลอดเวลา อุปนิสัยส่วนตัวเด็กก็ดี อารมณ์เด็กก็ดี เริ่มมีที่มาจากบ้าน เด็กจะเป็นผู้มีความคิด ความรู้สึก มีมารยาท หรือการวางตัวอย่างไรนั้นอยู่ที่การอบรมจากทางบ้านส่วนหนึ่ง สิ่งแวดล้อมทางบ้านได้แก่ บิดามารดา สถานที่อยู่อาศัย ความเป็นอยู่ ฐานะของเด็กในครอบครัว วัฒนธรรมภายในบ้าน บ้านจึงเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมให้เด็กเป็นคนดีหรือเลวได้ โดยเฉพาะวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความอ่อนไหวง่าย พ่อแม่ต้องเรียนรู้ธรรมชาติและปัญหาของวัยรุ่นให้ความรักเอาใจใส่ วางตัวให้เข้ากับเด็กได้ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ ทำให้กล้าที่จะขอคำแนะนำ นำปัญหาต่าง ๆ มาปรึกษาหารือ การมีโอกาสได้ปรึกษากับผู้ใหญ่ช่วยให้วัยรุ่นได้ระบายความในใจ ลดการใช้อารมณ์รุนแรงหรือพฤติกรรมที่ไร้เหตุผล ผู้ปกครองควรให้ความใกล้ชิดเป็นมิตรที่ดีให้ความช่วยเหลือแนะนำในการแก้ปัญหาอย่างละมุนละม่อมเด็กจะไม่ได้วู่วาม หรือตัดสินใจทำอะไรที่ไม่พึงปรารถนา

พ่อแม่ต้องให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูก สร้างความยุติธรรม ความซื่อตรงและความซื่อสัตย์ พ่อแม่ตำหนิเด็กก็คือ พ่อแม่ไม่ซื่อเด็กจะขี้โกง พุดปด ถ้าพ่อแม่ไม่รักเด็กเด็กจะก้าวร้าวระรานผู้อื่นเพราะเขาวนจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับมารอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

ภาวะเศรษฐกิจของครอบครัว ถ้าครอบครัวมีรายได้น้อยไม่เพียงพอกับรายจ่าย ลูกอาจจะประพฤติดีต้องขวนขวายหาสิ่งที่ต้องการเอาเอง บางครั้งก็ได้มาโดยไม่สุจริต อาจฉกชิงวิ่งราว ลักขโมย หรือบางครอบครัวปล่อยให้ลูกใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยจนเกินไป อาจทำให้เด็กต้องเสียคน พ่อแม่ต้องให้ความอยู่ดีกินดีแก่เด็กพอประมาณให้เด็กมีชีวิตอยู่อย่างไม่รู้สึกรู้ว่ามีแต่ความทุกข์ สอนให้รู้จักคุณค่าของเงิน รู้จักประหยัด และรู้จักความพอดีตามอัตภาพ

เยาวชนที่พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ผู้ปกครองเพราะอยู่ใกล้สถานศึกษา หรืออยู่ในรัศมีที่สามารถมาเรียนแบบมาเช้าเย็นกลับได้นั้น เวลาส่วนหนึ่งเยาวชนได้ใกล้ชิดกับพ่อแม่มีเวลา

ปรึกษาหารือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เยาวชนประพฤติปฏิบัติ พ่อแม่ควรสนใจเอาใจใส่ติดตามให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล ฟูมฟัก ดูแลภายใต้บรรยากาศของความรัก ความหวังโยนเยาวชนรู้สึกสัมผัสในความห่วงใยอย่างอบอุ่น จะเป็นเสมือนเกราะป้องกันไม่ให้เยาวชนประพฤติผิดนอกกรอบนอกทางเกิดความเสื่อมเสียได้

อีกส่วนหนึ่งของเยาวชนที่มาพักอาศัยอยู่ตามหอพักของสถาบันหรือพักตามหอพักของเอกชนมีความเสี่ยงต่อการถูกชักจูงจากเพื่อน ๆ ให้ประพฤติปฏิบัติในทางเสื่อมเสียได้ง่าย จากผลการวิจัยจะเห็นผลชัดตามตารางต่าง ๆ ดังทราบแล้วนั้น จำเป็นที่ผู้ปกครองควรหาเวลาเยี่ยมเยียนถึงหอพักบ่อย ๆ เห็นอะไรที่ไม่ดีงามหรือทราบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชนต้องรีบหาทางแก้ไข และป้องกันอย่างเอาใจใส่อย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์ด้วยความรัก และการอธิบายในเหตุผลอย่างชัดเจนผู้ปกครองต้องเข้าใจความเป็นวัยรุ่น รับฟังความคิดเห็นตามสมควรหลีกเลี่ยงการใช้อารมณ์ แสดงออกต่อเยาวชนด้วยความรัก ความอบอุ่น ความผูกพัน ความห่วงหาอาทรจะช่วยเป็นเกราะป้องกันสิ่งไม่ดีได้

2. บทบาทของครู

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ครูเป็นที่พึ่งทางใจให้แก่วัยรุ่นด้วยการให้ความเป็นกันเอง ครูทุกคนควรมีความรู้ทางจิตวิทยาเด็กและจิตวิทยาวัยรุ่น เพื่อจะได้นำความรู้ที่นำมาใช้กับวัยรุ่นอย่างมีความเข้าใจในธรรมชาติของเขา สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของวัยรุ่นได้อย่างถูกต้อง เพื่อช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ ครูควรให้กำลังใจ ครูสอนวัยรุ่นให้รู้จักยอมรับความเป็นจริง รู้แพ้ รู้ชนะ รู้จักการให้อภัยคนอื่น และรู้จักการเสียสละ เพื่อจะได้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต ครูคอยตักเตือนเมื่อวัยรุ่นมีอารมณ์รุนแรง ครูควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเด็กเพื่อให้เด็กเกิดความไว้วางใจ การให้ออกาสวัยรุ่นระบายความในใจ ครูให้ความยุติธรรม ให้ความเป็นธรรม ครูมีความจริงใจ ครูควรแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสม คงที่ เสมอต้นเสมอปลาย ครูต้องจัดบริการแนะแนวที่ดี ครูควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

การให้การศึกษา นับว่าสำคัญเพราะเป็นการให้ความรู้ในการเตรียมตัวเพื่อดำรงชีวิตในสังคม เยาวชนควรได้รับการเรียนรู้หลักความจริงความถูกต้องเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์และการมีทักษะในการประกอบอาชีพ หลักสูตร และกิจกรรมต่าง ๆ ต้องจัดให้เหมาะสมสอดคล้อง ฟูมฟักให้เด็กเป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น ทั้งเป็นคนดี เป็นคนเก่ง มีบูรณาการสูง สอดรับกันดี และลดตัวระหว่างสถานศึกษากับสถาบันทางครอบครัว และสถาบันอื่น ๆ ในชุมชน

3. บทบาทของกลุ่มเพื่อน

วัยรุ่นเป็นวัยที่รักและต้องการเพื่อนมาก วัยรุ่นอยากอยู่กับเพื่อนมากกว่าอยู่บ้าน มักจะเชื่อเพื่อนมากกว่าเชื่อพ่อแม่ วัยรุ่นมักจะเลียนแบบซึ่งกันและกันทางด้านกาย การแต่งกาย การพูดจา การแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เนื่องจากต้องการให้เพื่อนในกลุ่มยอมรับการเป็นสมาชิกของกลุ่ม

ดังนั้นทั้งพ่อแม่และครู ควรมีการสังเกต ติดตามบุตรหลานวัยรุ่นอย่างใกล้ชิด และแนะนำให้เลือกคบเพื่อนที่ดี เลือกเข้ากลุ่มเด็กตั้งใจเรียน มีความประพฤติเรียบร้อยและให้วัยรุ่นมีความเข้มแข็ง กล่าวหาญพอที่จะรู้จักใช้คำพูดปฏิเสธเวลาเพื่อนไม่ดีชักชวนกระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสม รู้จักเลือก รู้จักแยกแยะ ผลลัพท์หลักแหลมมีไหวพริบ และสติปัญญาในการเลือกว่าใครหรือกลุ่มใดคือเพื่อนดีสมควรคบหาสมาคมด้วย

4. บทบาทของกลุ่มสังคมในการสร้างค่านิยมและจริยธรรม

ค่านิยม คือ สิ่งที่กลุ่มสังคมหนึ่ง ๆ เห็นว่าเป็นสิ่งที่มีค่าควรแก่การกระทำ น่ากระทำ น่ายกย่อง เห็นว่าถูกต้อง ควรยึดถือในการ “เลือก” ที่จะกระทำหรือไม่กระทำ จริยธรรมกับค่านิยมมีแนวคิดคล้ายกัน คือ เป็นสิ่งที่สังคมอยากให้ยึดปฏิบัติเพียงแต่จริยธรรมเน้นทางด้านหลักคำสอนด้านศาสนา ส่วนค่านิยมเน้นสิ่งอยากได้และเห็นว่าถูกต้องและควรกระทำ

สิ่งที่ต้องพัฒนาเป็นอันดับแรก คือ “ความคิด” ครอบครัวยุคใหม่เป็นสถาบันเบื้องต้นที่จะพัฒนาได้ดีที่สุด เด็กมักจะได้รับอิทธิพลจากพ่อแม่ในการแยกแยะความผิดถูก หรือความดี ความชั่ว ผู้ใหญ่ต้องรู้จักประคองให้เด็กรู้จักคิดเป็น ทำเป็นให้ได้มากที่สุด ต่อจากนั้นเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเป็นสถาบันถัดไปที่จะช่วยสร้างเสริมให้แข็งแรงยิ่งขึ้น โรงเรียนต้องผลิตคนดี คนเก่ง ที่มีสติปัญญาควบคุมคุณธรรม

ค่านิยมและจริยธรรมไม่ใช่เรื่องของการท่องจำ แต่เป็นเรื่องของการสั่งสมทีละเล็กทีละน้อย ซึ่งสอดแทรกได้ในทุกเรื่อง ที่บ้านพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดี ที่โรงเรียนครูเป็นแบบอย่างที่ดีสามารถสั่งสอนแนะนำสอดแทรกได้ในทุกวิชาเรียน ทั้งพ่อแม่และโรงเรียนช่วยกันสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี เขาชนก็จะกลายเป็นคนดี คนเก่งมีจริยธรรม คุณธรรม รวมทั้งบรรดาผู้ใหญ่ในสังคมทั้งหลายก็ควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เขาชน ซึ่งจะสามารถขัดเกลาให้เขาเหล่านั้นเป็นคนดี คนเก่ง มีค่านิยมที่ดี มีจริยธรรม คุณธรรม เพื่อจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไปในภายภาคหน้า

5. บทบาทของอำนาจรัฐ

รัฐบาลหรือจังหวัดทั้งฝ่ายปกครองและตำรวจ ต้องจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งมาตอบสนองข้อ 2 เพื่อตอบสนองปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยอ้อม ทั้ง 17 ปัจจัย ดังรายละเอียดที่กล่าวถึงแล้ว ซึ่งจะเป็นผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยตรงและโดยรวมต่อไป

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า สังคมจะเป็นผู้กำหนดรูปแบบและหล่อหลอมบุคลิกภาพของเยาวชนให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ โดยผ่านทางสถาบันพื้นฐานต่าง ๆ ทั้งหมด ดังกล่าวถึงแล้ว เยาวชนจะได้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ คือ มีความเข้าใจ มีสำนึกที่ดี มีคุณธรรม มีค่านิยมที่ดี มีจริยธรรม ห่วงเห่นในความเป็นผู้มีวัฒนธรรมอันดีของไทย เป็นคนดี และคนเก่ง เพื่อเตรียมตัวเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

6. ด้านการใช้ศักยภาพของชุมชน

ชุมชนต้องแสดงศักยภาพที่จะจัดการกับปัญหาเกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมในชุมชน ไม่ละทิ้งความรับผิดชอบให้แก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด โดยทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งกับฐานทรัพยากรในชุมชนของตน รวมทั้งหาจุดเด่นและจุดด้อยด้วยเพื่อก่อให้เกิดการหาหนทางที่จะกำหนดและจัดการกับปัญหาเรื่องการจัดระเบียบสังคมของตน ทำให้ชุมชนนั้น ๆ ดำรงอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี ปราศจากการแทรกแซงและถูกครอบงำจากส่วนกลาง มีความเป็นตัวของตัวเอง ทำให้เกิดความเคารพในจารีตประเพณี ซึ่งได้ผลมากกว่านโยบายจากส่วนอื่น ทำให้เกิดระบบคุณค่าที่มาจากรากเง้าทางวัฒนธรรมของตนเอง โดยอาจมีหลักการ ดังนี้

6.1 ใช้วัฒนธรรมเป็นพื้นฐาน

6.2 มีบูรณาการสูง โดยได้รับความร่วมมือจากทุกสถาบันในชุมชน รวมทั้งสถาบันเพื่อน

6.3 สามารถเชื่อมโยงนำไปสู่ความเป็นรูปธรรม

6.4 เป็นจริยธรรมมากกว่าวัตรธรรม

สิ่งเหล่านี้จะเป็นมรดกทางสังคมที่สามารถให้เกิดขบวนการการขัดเกลาทางสังคมของกลุ่มคนให้มองเห็นแนวทางที่ดีในการประพฤติปฏิบัติและสามารถเป็นความเชื่อในเวลาต่อมาได้ รวมทั้งส่งผลในระดับสามัญสำนึกและความเชื่อของมวลสมาชิกในชุมชน โดยสรุปดังที่กล่าวมาแล้ว(การปรับเปลี่ยนทางสังคมโดยตรง โดยอ้อม และโดยรวม) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นชัดเจนว่าชุมชนจะต้องใช้ภูมิปัญญาและองค์ความรู้จากพวกเขาทั้งหมด และทุกส่วน

ของชุมชน ทั้งในระดับชุมชน หมู่บ้าน และปัจเจกบุคคล มาร่วมเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผล
 ดังที่รายงานในการวิจัยครั้งนี้ จึงจะสามารถสรุปได้ว่ามีต้องร่วมมือกันแก้ไข ทั้งระดับชาติและ
 ระดับท้องถิ่น

7. ด้านระบบสังคมภายในชุมชน

การจัดระเบียบสังคมที่จะให้มีผลต่อการการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่ดีต้องอาศัยการ
 ร่วมมือร่วมแรงกันจากหลาย ๆ ฝ่าย เนื่องจากมีปัจจัยในการคำนึงถึงมากมายดังกล่าว โดยที่
 ระบบสังคมของจังหวัดมหาสารคามต้องทำหน้าที่ในการแก้ไขหรือจัดการกับสิ่งเหล่านี้ ไม่ใช่
 ทำเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเพียงอย่างเดียว เพราะมีตัวแปรอื่นๆ ที่ต้องคำนึงถึงอีกหลาย
 ตัวแปร ดังนั้นระบบสังคมต้องปรับตัวและสร้างวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยอาจมีขั้นตอนดังนี้

7.1 สังคมต้องหาสมาชิกที่มีคุณสมบัติที่ปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้ ในทุกสถาบันของ
 สังคมในจังหวัดที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา และ
 สถาบันการปกครอง

7.2 บุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่โดยตรง ต้องมีความรับผิดชอบอย่างจริงจัง

7.3 ร่วมประสานและเชื่อมโยงกับผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ

7.4 ได้รับความใส่ใจและการสนับสนุนที่ดีจากสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ควรมีการวิจัยประเมินรูปแบบของกิจกรรมแทรกแซงที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของ
 ชุมชนต่อการจัดระเบียบสังคม เช่น หารูปแบบที่มีประสิทธิภาพการทำงานร่วมกันระหว่างบ้าน
 และสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นการเร่งด่วน